

LITURGIA SAKRAMENTÓW ŚWIĘTYCH

BIERZMOWANIE

Instrukcja duszpasterska dotycząca sakramentu bierzmowania (16 i 1975)

1. Sobór Watykański II zalecił w Konstytucji o liturgii świętej, aby obrzędy sakramentów świętych zostały rozpatrzone i dostosowane do potrzeb naszych czasów; zezwolił również na zastosowanie w szafarstwie sakramentów i sakramentaliów języków narodowych (KL nr 62; 63). Wykonując to polecenie, Kongregacja Kultu Bożego wydaje stopniowo nowe teksty poszczególnych obrzędów sakramentalnych.

Ojciec Święty Paweł VI w Konstytucji Apostolskiej *Divinae consortium naturae*, wydanej 15 sierpnia 1971 roku, ogłosił przejrane i opracowane na nowo Obrzędy Bierzmowania, zarządzając, by były one używane podczas udzielania sakramentu bierzmowania od 1 stycznia 1973 roku.

Urzędowy przekład Obrzędów Bierzmowania na język polski, dokonany z polecenia Episkopatu Polskiego, został zatwierdzony przez Kongregację Kultu Bożego w dniu 16 września 1972 roku.

Konferencja Episkopatu wprowadzając nowe Obrzędy Bierzmowania na terenie całej Polski, jako obowiązujące, podaje w niniejszej instrukcji przepisy dotyczące spraw duszpasterskich i obrzędowych związanych ze sprawowaniem tego sakramentu.

2. Stosownie do życzenia Soboru Watykańskiego II (KL nr 71) odnowiony obrzęd uwydatnia ścisły związek bierzmowania z całym wtajemniczeniem chrześcijańskim z sakramentem chrztu i Eucharystii. Przygotowanie do przyjęcia bierzmowania ma być włączone w całość pracy duszpastersko katechetycznej.

3. Sakramentu bierzmowania należy udzielać młodzieży w wieku 14-15 lat, czyli z klasy VII i VIII obecnej szkoły podstawowej. W tym wieku młodzież wchodzi już w okres dojrzewania, zaczyna myśleć o swojej przyszłości, poznaje coraz dokładniej problemy życia i wyznanie wiary, dlatego może bardziej świadomie podjąć zadanie związane z przyjęciem sakramentu bierzmowania, lepiej zrozumieć znaczenie darów Ducha Świętego dla kształtowania swojej osobowości oraz skuteczniej podjąć obowiązki składania świadectwa wiary.

4. Owocne osiągnięcie skutków sakramentu bierzmowania wymaga odpowiedniego przygotowania kandydatów. Dokonuje się ono przede wszystkim przez normalną katechizację młodzieży, zwłaszcza klas VIII oraz przez specjalne przygotowanie bezpośrednie. Ponieważ łaski Ducha Świętego otrzymywane w tym sakramencie mają pomóc do unormowania dojrzałej wiary i życia chrześcijańskiego, dlatego kandydat powinien znać prawdy wiary objawionej (uczęszczanie na katechizację), uczestniczyć w kulcie chrześcijańskim (niedzielna Msza św., przystępowanie do sakramentów pokuty i Eucharystii) i prowadzić życie zgodne z zasadami wiary. Te wszystkie czynniki należy uwzględnić w przygotowaniu do bierzmowania i w dopuszczeniu kandydatów do przyjęcia tego sakramentu.

W przygotowaniu należy mocno uwypuklić zadania wynikające z sakramentu bierzmowania, a przede wszystkim obowiązek świadczenia o Chrystusie słowem i życiem. Młodzież najbardziej gorliwą można włączać do różnych zespołów apostołstwa w parafii. Przy okazji bierzmowania można zachęcić młodzież do podejmowania zobowiązań związanych z życiem chrześcijańskim, takich jak: abstynencja od napojów alkoholowych, przynajmniej na okres młodości, wyrzeczenie się palenia tytoniu itp.

5. Bierzmowanie, podobnie jak I Komunia św., jest uroczystością całej parafii. Dlatego w łączności z przygotowaniem kandydatów ma iść przygotowanie całej wspólnoty Ludu Bożego. Dokonuje się ono przez kazania na Mszach św. niedzielnych, modlitwę w intencji przystępujących do tego sakramentu (np. modlitwa powszechna we Mszy św., godzina św., adoracja itp.), ogłoszenia parafialne, spotkania z rodzicami i świadkami bierzmowania. Przed samym bierzmowaniem należy urządzić dla kandydatów, świadków i rodziców dzień skupienia połączony ze spowiedzią. Zaleca się zachęcanie wiernych, aby jak najliczniej przybyli na uroczystość bierzmowania.

6. Ponieważ sakrament bierzmowania ściśle jest związany z pozostałymi sakramentami chrześcijańskiego wtajemniczenia, stąd odnowiony obrzęd wykazuje, że najważniejszymi osobami na świadków bierzmowania są rodzice chrzestni. Należy zachęcać, żeby dla chłopców świadkami bierzmowania byli ojcowie chrzestni, a dla dziewcząt matki chrzestne. Postulatu tego nie można stawiać bezwzględnie. Obecne przepisy dopuszczają na świadka bierzmowania także osobę płci odmiennej.

W razie niemożności przybycia rodziców chrzestnych na uroczystość bierzmowania, można wziąć na świadka bierzmowania inną osobę, która sama przyjęła wszystkie sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego, jest religijnie praktykująca i prowadzi życie według zasad wiary. Przepisy liturgiczne zezwalają, żeby w razie braku odpowiedniego świadka sami rodzice przedstawili swoje dziecko.

7. Zaleca się udzielać bierzmowania podczas Mszy św. Grupa młodzieży przystępującej do bierzmowania nie powinna przekraczać 250 osób, bo wtedy uroczystość zbyt się przeciąga i na skutek znużenia niszczy podniosły nastrój. W większych parafiach należy urządzać bierzmowanie co roku, a w mniejszych co dwa, najrzadziej co trzy lata. W parafiach dużych, gdzie liczba młodzieży jednego rocznika przekracza 250 osób, należy zorganizować uroczystość bierzmowania w dwóch odrębnych grupach.

8. Obrzęd bierzmowania w czasie Mszy św. ma miejsce po liturgii słowa i składa się z następujących części:

- a) przedstawienie kandydatów do bierzmowania,
- b) homilia biskupa,
- c) odnowienie przyrzeczeń chrzcielnych,
- d) włożenie rąk z modlitwą o dary Ducha Świętego,
- e) namaszczenie krzyżmem św.,
- f) modlitwa powszechna (specjalna),
- g) na zakończenie Mszy św. udziela się uroczystego błogosławieństwa.

9. Jeżeli obrzęd bierzmowania ma miejsce poza Mszą św., składa się z następujących części:

- a) pieśń na wejście (najlepiej hymn do Ducha Świętego),
- b) modlitwa wstępna,
- c) liturgia Słowa.

Liturgia sakramentu przebiega tak, jak w obrzędzie podczas Mszy św. (por. p. 8). Po modlitwie powszechnej następuje:

- d) odmówienie Modlitwy Pańskiej,
- e) uroczyste błogosławieństwo.

10. Konferencja Episkopatu ustala następującą formułę przedstawiania biskupowi kandydatów podczas uroczystości bierzmowania:

Duszpasterz: Czcigodny Ojcze, Kościół święty, nasza Matka duchowa, prosi przeze mnie o udzielenie sakramentu bierzmowania zgromadzonej tu młodzieży (wiernym) parafii...

Biskup: Czy młodzież ta wie (Czy wierni ci wiedzą), jak wielki dar otrzymuje(-ą) w tym sakramencie i czy przygotowała(-li) się należycie do jego przyjęcia?

Duszpasterz: Jestem przekonany, że wszyscy przygotowali się do bierzmowania, uczestniczyli bowiem przez szereg dni w słuchaniu słowa Bożego i wspólnej modlitwie raz przystąpili do sakramentu pokuty.

Biskup: Droga Młodzieży (Drodzy Bracia i Siostry). Powiedzcie przed zgromadzonym tu Kościołem; jakich łask oczekujecie od Boga w tym sakramencie?

Kandydaci: Pragniemy, aby Duch Święty, którego otrzymamy, umocnił nas do mężnego wyznawania wiary, do postępowania według jej zasad.

Wszyscy: Amen.

Imienne przedstawianie kandydatów możliwe jest tylko wówczas, gdy liczba bierzmowanych jest niewielka.

11. Sakramentalna czynność namaszczenia krzyżem odbywa się w sposób podobny do dotychczasowego. Na podstawie starodawnego zwyczaju polskiego, kandydat może wybrać sobie patrona bierzmowania. Przed namaszczeniem należy podać biskupowi imię bierzmowanego oraz wręczyć kapłanowi asystującemu biskupowi kartkę z kancelarii parafialnej lub rektoralnej upoważniającą do przyjęcia sakramentu bierzmowania. Po wypowiedzeniu przez biskupa formuły sakramentalnej, bierzmowany odpowiada "Amen." Podczas namaszczenia krzyżem świętym, świadek trzyma prawą rękę na ramieniu bierzmowanego.

12. Po namaszczeniu nie ma uderzenia w policzek, jest jedynie życzenie pokoju, które biskup składa bierzmowanemu i odpowiedź bierzmowanego. Nie ma potrzeby wycierania namaszczonego czoła.

13. W obrzędach zakończenia delegacji bierzmowanych mogą złożyć krótkie podziękowanie biskupowi za udzielenie im sakramentu, a rodzicom i duszpasterzom, za przygotowanie ich do przyjęcia

bierzmowania. Można też potwierdzić w swym przemówieniu wolę wypełniania zobowiązań wynikających z sakramentu. Następnie biskup udziela błogosławieństwa w formie uroczystej i po rozestaniu zgromadzonych odchodzi procesjonalnie z prezbiterium.

14. Młodzież, która nie przystąpiła do sakramentu bierzmowania we właściwym czasie powinna przyjąć go przy najbliższej okazji. Gdy młodzi ludzie zgłaszają się do kancelarii parafialnej, aby podjąć się funkcji rodziców chrzestnych, lub z zamiarem zawarcia małżeństwa, duszpasterz powinien zapytać, czy są już bierzmowani. W razie stwierdzenia, że nie przyjęli sakramentu, należy skierować ich do biskupa, który udzieli im bierzmowania. Biskupi poinformują kapłanów o miejscach i terminach, w jakich udzielają bierzmowania opóźnionym. W takim wypadku udzielanie bierzmowania jednej lub kilku osobom powinno zawsze mieć miejsce w kościele lub w kaplicy przy ołtarzu i obejmować wszystkie obrzędy przewidziane dla sprawowania bierzmowania poza Mszą świętą.

15. Nowe obrzędy bierzmowania przewidują pewne okoliczności, gdy bierzmowania udzielać może prezbiter. Mianowicie, gdy kapłan otrzyma od biskupa pozwolenie na udzielenie chrztu dorosłemu lub dziecku w wieku katechizacyjnym, może mu zaraz po chrzcie udzielić sakramentu bierzmowania, aby zgodnie z prastarym zwyczajem, przyjętym w Kościele, wprowadzić nowo ochrzczonego od razu w pełnię życia chrześcijańskiego.

Kapłan może również udzielić bierzmowania wiernym, którzy znajdują się w niebezpieczeństwie śmierci, a nie ma możliwości dotarcia do biskupa; pierwszeństwo mają w tym wypadku proboszczowie i wikariusze parafialni, w ich nieobecności inni księża pracujący w duszpasterstwie na tym terenie, a w razie nieobecności wszystkich wymienionych każdy kapłan wolny od cenzur i kar kościelnych (por. OB nr 2).

16. Każda parafia oraz każdy inny samodzielny ośrodek duszpasterski prowadzi księgę bierzmowanych, w której zapisuje imiona i nazwiska bierzmowanych, imię przyjęte na bierzmowaniu, datę ich urodzenia, datę i miejsce chrztu, datę bierzmowania, imiona i nazwiska świadków oraz szafarza bierzmowania. O przyjęciu sakramentu bierzmowania należy dokonać adnotacji przy akcie w księdze chrztów.

Warszawa, 16 stycznia 1975 roku.